

## KAPITEL II

## HERREN JESUS KRISTUS

"Kristus er bleven tjener for omskårne" (Rom.15:8).

---

"Derfor siger Han, idet Han indtræder i verden:....."Se, Jeg er kommen (i Bogrullen er der skrevet om Mig) for at gøre, Gud!, Din vilje""(Heb.10:5-7).

Disse ord udtalte vor Herre fra Himmelen, da Han aflagde Sin Herlighed og påtog Sig formen af en tjener og blev gjort mennesker lig. Denne udtalelse hørte verden dog ikke, men så blot den førstefødte af en jomfru, svøbt og liggende i en krybbe.

"Han, Som nedfor, Han er også Den, Som opfor højt over alle Himlene, for at Han skulle fylde alle ting "(Ef.4:10).

"Jesus Kristus er i går og i dag Den Samme, ja til evig tid"(Heb.13:8).

"Han, Som er den usynlige Guds Billede, al skabnings Førstefødte, thi i Ham bleve alle ting skabte i Himlene og på jorden, de synlige og de usynlige..... Alle ting ere skabte ved Ham og til Ham; og Han er forud for alle ting og alle ting bestå ved Ham. Og Han er Legemets Hoved, nemlig Menighedens, Han, Som er Begyndelsen, førstefødt ud af de døde, for at Han skulle blive den Ypperste i alle ting" (Kol.1:15-19).

"Jeg er Alpha og Omega, siger Gud Herren, Han Som er og Som var og Som kommer, Den Almægtige..... Jeg er Den Første og Den Sidste og Den Levende; og Jeg var død og se, Jeg er levende i evighedernes evigheder" (Åb.1:8-18).

Dog, Denne var det, Som mennesker spyttede i ansigtet, Hvis hår de rev og Hvem mennesker korsfæstede. Således blev Ordet kød og tog bolig iblandt os. Hvorfor kom Han? Svaret er: "Se, Jeg er kommen.....for at gøre, Gud!, Din vilje". Han kom for at gøre Faderens vilje, og dette gjorde Han fuldstændigt og fuldkomment; Hans ord og gerninger var ikke af Ham Selv, men var blevet Ham givet af Faderen (Johs.8:28, jvf. 3:34, 5:17, 14:24, 17:4,8).

Og hvilket formål af Faderens kom Sønnen at opfylde?

"Thi også MenneskeSønnen er ikke kommen for at lade Sig tjene, men for at tjene og give Sit Liv til genløsning for mange"(Mark.10:45)

Herren Jesus Kristus kom for at tjene nogle få korte år i Israel og for derefter at give Sit Liv, så mennesker gennem Ham kunne blive frelst. Gud Selv tog vor synd på Sig; men Han havde også en tjeneste at udføre, der var ganske speciel. "MenneskeSønnen kom....for at tjene(diakoneo)". Vi har kun to referencer til Herren Jesus Kristus som værende "en tjener"(diakonos): Paulus, der stiller det retoriske spørgsmål "er Kristus derfor en Tjener for synd?" - hvorefter han straks svarer: ".....langtfra!" (Gal.2:17. Nb. 1948 oversætter ikke diakonos direkte, men har "går.....syndens ærinde").

Det andet sted, vi finder diakonos er i følgende simple og klare udtalelse:

"Kristus er bleven Tjener for OMSKÅRNE for Guds Sandruheds skyld FOR AT STADFÆSTE FORJÆTTELSENE TIL FÆDRENE" (Rom.15:8).

Herrens udsendelse som tjener i den tid, Han virkede på jorden, var til Israels folk. Tror vi på, hvad Gud siger og at Han mener, hvad Han siger:

"Disse tolv udsendte Jesus, bød dem og sagde: Gå *ikke* hen på hedningers vej og gå *ikke* ind i Samaritaners by! Men gå hellere hen til de fortabte får af Israels hus" (Matth.10:5).

"Jeg er *ikke* udsendt uden til de fortabte får af Israels hus" (Matth.15:24).

Formålet og omfanget af Herrens jordiske mission og tjeneste kan ikke udtrykkes tydeligere: den var *ikke* til hedninger og samaritanere; den var til *Israels folk for at bekræfte løfterne til fædrene*. I Herren centreredes pagterne og forjættelserne, der var gjort med Israels fædre og opfyldelsen og bekræftigelsen deraf var Kristi jordiske tjenestes formål (jvf. Rom.15:8 ovenstående: "for Guds sandruheds skyld").

Vi idag, med den hele Skrift foran os, *vi* kan se, at *meget mere* end dette udrettedes ved Hans komme. Længe før pagten med Abraham var der løftet om en Frelser (1.Mos.3:15), men dette udvikles ikke og omtales ikke før Israel har hørt evangeliet om Kongedømmet og afvist deres Konge. Hedningerne skulle også - på flere måder - delagtiggøres i Guds frelsende nåde, men det må vi ikke *læse ind* i Matthæus-evangeliet, der ikke - trods vor iver efter at alt skal høre Menigheden til - har noget med denne at gøre. Herren var først og fremmest en tjener for omskærne, d.v.s. det jødiske folk:

"Efter at Gud fordum havde talt mange gange og på mange måder til fædrene ved profeterne, så har Han ved slutningen af disse dage talt til os ved Sin Søn" (Heb.1:1,2. Hebræerbrevet *er* adresseret "til hebræerne"!).

Ordet "Sin" er indføjet som følge af, at præpositionen *en* oversættes med "ved", hvilket delvis skjuler tekstens særlige budskab. På græsk står der *en huiō*: Gud talte - i modsætning til tidligere tale ved profeterne - nu "i Søn", nemlig idet Gud Selv blev kød og tog bolig blandt mennesker. Med andre ord, Gud talte netop ikke *ved* Sønnen, men derigennem, at Gud Selv kom i Søn og således talte "i Søn".

Strukturen fremhæver dette:

A/ Efter at Gud fordum havde talt mange gange og på mange måder

B/ til fædrene

C/ ved profeterne,

(A/ så har Han ved slutningen af disse dage talt

(B/ til os (hebræerne)

(C/ i Søn.

Som Sønnen kom Gud til Israel *in personam*, for Han var Gud; og Faderen tiltaler Ham som sådan:

"Men om

Sønnen (hedder det fra Faderen, jvf. Heb.1:5): "Din trone, O Gud!" (1:8).

Ligeledes oplyser Matthæus, at Herren, Der kom til Israel som deres Konge, Hans Navn var "Immanuel: Gud med os" (Matth.1:23). Som Tjener for Omskærelsen var Herren "den jødernes Konge, Som er født" (Matth.2:2); som Konge kom Han til Zion (21:4,5) og som Konge afviste jøderne Ham og korsfæstede Ham (27:37), men Faderen oprejste Ham fra de døde, for at Han skulle sidde på Davids trone (Acta 2:30-31). Konge over Israel var en titel, som kun Gud kunne have, hvilket fremgår af Daniels profeti udtalt på det tidspunkt, hvor den sidste af Israels konger blev taget fra dem, for - som vi har set - det åbenbares for Daniel, at ingen skulle besidde kongedømmet, før Himmels Gud tog det til Sig. Profeterne efterfølgende forudså da også, at Israel måtte forblive uden en konge indtil den dag, hvor Gud Selv ville regere iblandt dem:

"Herren, Israels Konge, er i din midte.....(på den dag, jvf. konteksten).....Herren din Gud i din midte (Zion.....Jerusalem)" (Zef.3:15-17).

Jøderne anerkendte tydeligvis dette: Nathaniel udbryder, da han første gang ser Herren: "Rabbi, Du er Guds Søn, Du er Israels Konge" (Johs.1:49), ligesom jøderne, der hånede Ham, brugte de to titler skiftevis:

"Er Du Guds Søn, da stig ned af korset.....er Han Israels Konge, så lad Ham nu stige ned af korset" (Matth.27:40-42).

Hvad betød det da for Israel at have Sønnen, deres Guddommelige Konge, som tjener iblandt dem? Det betød, at Himmels kongedømme *potentielt* var til stede. Dette fremgår også af, at da Zion blev fortalt: "Se, din Konge kommer til dig, sagtmødt og ridende på et asen" (Matth.21:5), så blev der råbt:

"Velsignet være Den, Som kommer i Herrens Navn; velsignet være vor fader Davids kongedømme, som kommer" (Mark.11:10).

Kongens tilstedeværelse betød, at Kongedømmet var nær, - og dets oprettelse en reel, men betinget mulighed for den generation. Ligeledes sagde Herren til farisæerne, da de spurgte, "når Guds kongedømme skulle komme?", at "Guds kongedømme er midt iblandt eder" (Luk.17:20-25), hvilket ikke implicerer, at det var i deres hjerter: Herren talte til farisæerne, hvis hjerter var langt fra sandheden (idet Han svarede "dem"; "midt iblandt eder"). Desværre er denne tekst dels ringe oversat, dels godt brugt i moderne "teologi", hvorfor vi nødsages til at se lidt nærmere på den, da oversættelsen er blevet lidt "tilpasset".

Lukas 17:20-24:

"Da Han engang blev spurgt af farisæerne om, når Guds rige skulle komme, svarede Han dem og sagde: "Guds rige kommer ikke således, at man udvortes kan iagttage det (parateresis). Ej heller vil man kunne sige (ordret: "vil de sige"): Se her!, eller :Se, der er det!, thi Guds rige er inden i jer (entos humōn; en note fortæller os, at det også kan oversættes "midt iblandt jer")."

Så sagde Han til disciplene: "Der skal komme dage, da I længes efter at se blot en af MenneskeSønnens dage, men I skal ikke se den. Og siger man til jer: Se der!, eller: Se her er Han! ("er Han" er en tilføjelse på dansk), så gå ikke derhen og løb ikke derefter! Thi ligesom lynet, når det glimter, skinner fra den ene side af Himmelen til den anden, sådan skal MenneskeSønnen være på hin dag". "

Parateresis forekommer kun her (substantiv) i NT, men verbet paratereo forekommer flere gange: ordet er sammensat af tereo: "at holde øje med, iagttage omhyggeligt, observere intenst" og således også "at holde vagt". Dertil er føjet para: "ved siden", hvorfor paratereo får betydningen "at vogte på, holde fjendtlig øje med" (på dansk udtrykker måske følgende meningen: "at vogte (med fjendtlig hensigt) på noget med skjulte (ondsindede) side-blikke"). Substantivet betyder da "fjendtlig vogten på". Paratereo forekommer i NT følgende steder:

Mark.3:2 "Og de holdt øje med Ham.....for at få noget at anklage Ham for".

Luk.6:7 "Og de skriftkloge og farisæerne holdt øje med Ham.....for at finde noget at anklage Ham for".

14:1 "Han kom ind hos en af de ledende farisæere for at holde måltid, og de holdt øje med Ham".

20:20 "Og de (skriftkloge og ypperstepræsterne) holdt øje med ham og udsendte lure, der anstillede sig som ærlige folk, for at fange Ham i ord, så de kunne overgive Ham til øvrigheden".

Acta 9:24 "Da de nu endogså holdt vagt ved portene både dag og nat for at slå ham (Saulus) ihjel".

Gal.10:4 "I overholder dage og måneder og festtider og år" (jvf. konteksten: tilbagevenden til trældom for "andre guder").

Vi lader Skriften fortolke sig selv, og afviser at oversætte parateresis med "udvortes iagttage!". Hvad angår "Guds rige inden i jer" strider det dels mod meningen, for Herren adresserer farisæerne, dels oversættes entos med pluralis mest ordret og over 100 gange med "iblandt" - så hvorfor ikke også her?.

Kristus fortæller *farisæerne*, at Guds kongedømme ikke kommer ved (meta med genitiv: "i forbindelse med", eller "i tilknytning til") fjendtlig vogten derpå; ej heller skal de sige: "Se her!", eller "Se der!", THI - og det er begrundelsen for at Kongedømmet ikke kommer sådan - Guds kongedømme er allerede iblandt eder (men at se dets tilstedeværelse og alt, hvad dette potentielt implicerede for Israel, krævede en anden slags agtpågivenhed og hjertets indstilling, end den, der udtrykker sig i fjendtlig vogten). Modsat siger Herren til *disciplene* (der netop i modsætning til farisæerne erkendte Kongens tilstedeværelse iblandt Israel), at der ville komme et tidspunkt, hvor *de* ville længes af hjertet efter at se (igen) blot en af MenneskeSønnens dage (således som de nu så dem); men sådanne dage (som nu) ville ikke komme igen. Disciplene advares mod at følge efter sådanne, som siger "Se her!" eller "Se der!"; begrundelsen for ikke at følge sådanne er, som Herren siger :THI MenneskeSønnen i Hans Dag (*ikke* "hin dag". "Hans Dag" er beskrevet i Åbenbaringsbogen) vil være som lynet etc. Kristi næste komme vil være af en sådan karakter - pludselig og voldsom - ,at alle og hele verden sandelig vil bemærke det. Læseren bedes iøvrigt bemærke hele konteksten omkring farisæernes spørgsmål vedrørende Kongedømmets komme; parallel-stedet hos Matthæus, navnlig 24:23-28, bør læses omhyggeligt.

Matthæus-evangeliet om Herrens tjeneste vedrørende evangeliet om Kongedømmet er inddelt i to hoved-sektioner:

A/ 1:1 - 3:12. Forberedelse.

Søn af David

B/ 3:16,17. Røst fra Himmelen: "Denne er Min Søn, Den Elskede".

4:17. Tidspunkt: Fra den tid begyndte Jesus.

C/ 16:16. Peters bekendelse: "Du er Kristus, Den levende Guds Søn".

(B/ 16:21. Tidspunkt: Fra den tid begyndte Jesus.

Søn af Abraham

17:5. Røst fra skyen: "Denne er Min Søn, Den Elskede".

(C/ 27:54. Høvedsmandens bekendelse: "Sandelig, Denne var Guds Søn".

(A/ 28. Konklusion.

Herved understreges evangeliets to-foldige budskab, samt at Abrahams sæd, Davids arving og Jomfruens søn var Guds Søn. De to meget betydningsfulde tidsinddelinger er som følger:

"FRA DEN TID BEGYNDTE JESUS at prædike og sige: "Omvender eder, thi Himmelens kongedømme er kommet nær" (4:17).

"FRA DEN TID BEGYNDTE JESUS at give Sine disciple til kende, at Han skulle gå til Jerusalem og lide meget af de ældste og ypperstepræsterne og de skriftkloge og ihjelslås og oprejses på den tredje dag" (16:21).

Hvis Skriften - hvad den gør - erklærer, at Kristi død og lidelse og opstandelse ikke nævnes af Ham før vi er nået til tidspunktet i Matth.16:21, hvorledes kan da "evangeliet om Himmelens kongedømme", som var temaet i Hans tidligere tjeneste, være det samme evangelium, som vi senere møder f.eks. i epistlene? Lad os straks bekende, at vi ikke besidder noget evangelium, hvis vi udelader Herrens lidelse, død og opstandelse (1.Kor.15:3,4); men evangeliet om Himmelens kongedømme var ikke baseret på frelse, men på omvendelse. Dette tilsiger os klart, at evangeliet om Kongedømmet, som det proklameredes til Israel, skal holdes adskilt fra det frelses-evangelium, der på et senere tidspunkt proklameredes både til jøder og til hedninger. Det ene har at gøre med oprettelsen af kongedømmet fra Himmelen; det andet har at gøre med tilgivelse og liv. Lad os iøvrigt forudskikke den bemærkning, at disse er ikke de eneste evangelier, der er omtalt, når vi tager HelligÅndens ord for pålydende værdi (idet vi stadig holder fast ved, at euaggelion betyder "glad budskab, gode tidender" og derved kræver besvarelsen af spørgsmålet "om hvad?").

Herren prædikede det samme ord som Johannes: "Himmelens kongedømme er nær", men det var med større styrke og kraft, for Han gjorde mirakler; og det var med større fylde, for Han lærte, gav advarsler og fremsagde lignelser. Evangeliet om Himmelens kongedømme proklameredes med stadig stigende styrke og kraft. I begyndelsen fulgte dette evangelium ikke af mirakler eller helbredelser "for Johannes gjorde.....intet tegn"(Johs.10:41), men Herren fortsatte idet helbredelses-og andre mirakler føjedes til det proklamerede ord (Matth.4:23).

Mange af Kristi mirakler var helbredelses-mæssige: blinde modtog synet, stumme talte, døve hørte, spedalske rensedes og sygdomme helbredtes. Dertil bragtes døde til live igen, tusinder bispistes med nogle få brød og fisk, vand blev til vin; vinden og bølgerne adlød Herrens stemme, ligesom fiskene i havet gik i nette på Hans ord eller afleverede skattens mønt; dæmoner og onde ånder kastedes ud og besatte mennesker sattes fri; ved to lejligheder gik Herren usynlig igennem en menneskemængde.

I Matth.4:23,24 læser vi:

"Og Jesus gik omkring i hele Galilæa, idet Han LÆRTE i deres synagoger og PRÆDIKEDE Kongedømmets evangelium og HELBREDTE enhver sygdom og enhver skrøbelighed iblandt folket. Og Hans ry kom ud over hele Syrien; og de bragte til Ham alle dem, som lede af mange hånde sygdomme og var plagede af lidelser, både besatte og månesyge og værkbrudne; og Han HELBREDTE dem".

Miraklerne var et bevismæssigt supplement til Læren og Prædiken og *bekræftede Kongedømmets evangelium*, jvf. Mark.16:20:



"Men degik ud og prædikede alle vegne, IDET Herren arbejdede med og stadfæstede Ordet ved de medfølgende tegn".

Igen læser vi hos Matth.9:35 om den samme tætte forbindelse mellem evangeliet om Himmels kongedømme og - navnlig - helbredelse (bemærk også, at det er *alle* og *enhver* sygdom, der helbredes):

"Og Jesus gik omkring i alle byerne og landsbyerne, LÆRTE i deres synagoger og PRÆDIKE-DE Kongedømmets evangelium og HELBREDTE enhver sygdom og enhver skrøbelighed".

Ligeledes Matth.10:7,8:

"Men på eders vandring skulle I PRÆDIKE og sige: "Himmels kongedømme er kommet nær; HELBREDE syge, opvækker døde, renser spedalske, uddriver onde ånder".

I Matth.11 er forbindelsen mellem Lære, Prædiken og miraklerne angivet indirekte:

".....Jesus gik videre derfra for at LÆRE og PRÆDIKE i deres byer. Men da Johannes hørte i fængslet om Kristi GER-NINGER.....".

Ligeledes i Matth.11:4,5 ser vi denne sammenhæng mellem forkyndelsen af Kongedømme-evangeliet og helbredelsesmiraklerne:

".....forkynder Johannes de ting, som I HØRE og SE: blinde se,  
og lamme gå,  
spedalske renses,  
og døve høre,  
og døde stå op,  
og EVANGELIET FORKYNDES for fattige".

En væsentlig del af formålet bag ved disse kraftige tegn og mirakler ser vi tydeligt udtrykt i to passager:

Matth.11:20 "Da begyndte Han at skamme de byer ud, i hvilke Hans fleste kraftige gerninger vare gjorde, fordi de ikke havde omvendt sig".

Matth.11:28 "Men dersom Jeg uddriver de onde ånder ved Guds Ånd, da er jo Guds kongedømme kommet til eder"  
(phtano : "kommet til eder" implicerer noget er kommet uventet. LXX oversætter med pthano i Præd.8:14, hvor den danske oversættelse er "rammer").

Således foranledigede Kongens tilstedeværelse blandt dem, at Kongedømmet var kommet uventet, tidligere en forventet til dem (epi med akkusativ ordret: "op til dem") eller at Kongedømmet "ramte" Israel. Dette er så meget mere forståeligt, når vi bemærker omfanget af og kraften i Hans mirakler: ".....enhver sygdom og enhver skrøbelighed"; ".....alle dem, som lede etc.....og Han helbredte dem". Dette havde til formål at udvirke Israels omvendelse - og vi ser med hvilken kraft ordet stadfæstedes, når vi derefter læser de udvalgte enkelte beretninger og ovenikøbet læser hos Johannes:

"Men der er også mange andre ting, som Jesus har gjort, og dersom de skulle skrives enkeltvis, mener jeg ikke, at hele verden kunne rumme de bøger, som da blev skrevet" (Johs.21:25).

Der er således overvældende Skriftmæssig vidnesbyrd om den tætte sammenhæng mellem evangeliet om Kongedømmet og mirakler. Vi finder de samme mirakler hele vejen igennem Acta lige indtil det sidste kapitel og så hører miraklerne pludselig op. Hvorfor?

Kære læser og med-troende i Kristus: her står vi ved et problem, der tros-mæssigt berører os alle. For Herren gav et løfte i Markus 16, som vi er nødt til at tage stilling til:

"Og disse tegn SKAL følge dem, der tror: I Mit Navn SKAL de uddrive onde ånder;  
de SKAL tale med nye tunger;  
de SKAL tage på slanger;  
og hvis de drikker dødbringende gift,  
SKAL det ikke skade dem;  
på syge SKAL de lægge hænder og de  
SKAL blive raske".

Dette løfte opfyldtes til stadighed igennem hele Acta-perioden - men følger disse tegn vor tro idag? Nej - hvorfor vi nødsagdes til at erkende, hvis vi virkelig tager Herrens ord for *pålydende* værdi, at

- enten er der ingen virkelig troende og frelste idag, for disse tegn følger ikke den troende idag;
- eller disse tegn fulgte *dengang* dem, som troede, medens vi idag er undergivet en *anden* Guds administration eller husholdning (*oikonomia*).

Det Skriftsmæssige vidnesbyrd for, at den anden begrundelse er den sande, er overvældende og tydeligt at erkende, men kræver visse forudsætninger, hvorfor vi her for øjeblikket forlader Matthæus-evangeliet for nøjere at undersøge visse dele af Skriften.

(Vi bemærker iøvrigt, at noten i vores danske bibel igen indicerer en forfærdende tilbøjelighed til suggestive bemærkninger ved siden af de mange fortolknings-oversættelser. Noten siger: "vers 9-20 mangler bl.a. i de to ældste håndskrifter". Vi beder læseren studere nedenstående fodnote<sup>1)</sup>).

1) Tilstedeværelsen af de sidste 12 vers i Markus er udelukkende et spørgsmål om manuskript-bevis. Iøvrigt er evangeliets struktur ufuldstændig uden disse vers.

I: *Manuskripter*: De to ældste (Sinaiticus og Codex B fra 4.årh.) indeholder ikke disse 12 vers. *Alle* andre manuskripter, der indeholder Markus-evangeliet (18 uncialer og ca.600 kursiver) medtager de 12 vers.

II: *Versioner* (oversættelser): Den *syriske* version - i de forskellige former fra 2., 3., og 5., årh. - indeholder de 12 vers; ligeledes de *latinske* versioner (Jeronimus AD 382), hvis oversættelse var en revision af Vetus Itala - sandsynligvis fra det 2. årh. - og som iøvrigt havde adgang til ældre manuskripter end vore ældste. Ligeledes den *gotiske* version (AD 350), og således også de *ægyptiske* versioner, idet både den Memphiske ("Koptiske") -4. eller 5. årh. - og den Thebaiske - 3. årh. - indeholder versene. Også den *armenske* (5.årh.), den *ætiopiske* (4-7.årh.) og den *Georgianske* (6.årh.) version vidner om ægtheden af de 12 vers.

III: *Kirkefædre*: Uanset ens mening om værdien af "kirkefædrenes" doktriner og fortolkninger, så har deres skrifter stor betydning for at afgøre evt. sprogmæssige spørgsmål. idet der er næsten 100 kirkelige forfattere ældre end vores ældste manuskripter. Derudover er der 200 andre "kirkefædre" mellem AD 300 og 600, som alle henviser til disse 12 vers i Markus-evangeliet.

Papias henviser til vers 18 (ca.AD 100).

Justinus Martyr (AD 151) citerer vers 20).

Irenæus (AD 180) citerer og har bemærkninger til vers 19.

Hippolytus (AD 190-227) citerer vers 17-19.

Vicentius citerer to vers (AD 256) ved det 7. koncilium i Karthago).

Acta Pilati (2.årh.) citerer vers 15,16,17,18.

De apostolske forfatninger citerer vers 16,17,18.

Eusebius (AD 325) drøfter disse vers som citeret af Marinus.

Aphraates (AD 337), en syrisk biskop, citerer vers 16-18.

Ambrosius (AD 374-97), ærkebiskop i Milano, citerer frit vers 15 (4 gange),16,17,18 (3 gange) og vers 20.

Chrysostomos (AD 400) henviser til vers 9 og stadfæster, at vers 19,20 er "evangeliets slutning".

Jeronimus (AD 331-420) inkluderer alle versene i sin latinske oversættelse og citerer derudover vers 9 og 14 i sine andre værker.

Augustin (AD 395-430) ovenikøbet drøfter versene som evangelisten Markus' arbejde og siger, at disse vers læstes offentligt i kirkerne.

Nestorius (5.årh.) citerer vers 20 og

Cyril af Alexandria (AD 430) accepterer dette citat.

Victor af Antiokus (AD 425) gendriver Eusebius' mening ved at referere til et stort antal manuskripter, som han har set, hvorved han er overbevist og har fået syn for, at de 12 vers var med. etc. etc.

Denne lange fodnote tjener forhåbentlig også som en advarsel til læseren vedrørende pålideligheden af tekst-noterne i vores bibel. Vi har lov til at spørge med Dean Burgon: "til brug for *hvem* uddeler man villigt denne information". Ikke til brug for den lærde, for det er velkendt, at B og Aleph - *ene af alle manuskripter* - undlader disse 12 vers". Hvad er i det hele taget formålet bagved denne pludselige tekst- "kritiske"! note? Den danske note (der kommer fra den engelske R.V.) er uforvarsomt vildledende: hvis ikke udtrykket "vers 9-20 mangler bl.a. i de to ældste håndskrifter" indgyder læseren den opfattelse, at her taler den teologiske videnskab fra sine højder og informerer om, at man må tekst-kritisk alvorligt betvivle ægtheden af disse vers, hvilket indtryk giver denne note ellers læseren?

Forklaringen, kære læser, er sandsynligvis den samme, som har foranlediget - kunne man tro - at Sinaiticus og codex B udelader de 12 vers: Den scribe, der har siddet og afskrevet Markus-evangeliet, har set sig om i kirken og fundet, at disse tegn *ikke* fulgte den troende og har sat spørgsmålstegn ved teksten. Af samme årsag kunne man forestille sig vore danske oversætteres iver efter at kaste tvivl på Markus 16:9-20.

Bibelens skrevne ord - Ordet - er både perfekt, men samtidig også vanskeligt tilgængeligt. Kun med Herrens og HelligÅndens hjælp kan vi gøre os håb om at følge de retningslinier, som Skriften angiver, og dermed forstå en del af hovedtrækkene i Guds ufattelige, perfekte sammenhængende åbenbaring. Skriften lader os imidlertid ikke uden retningslinier i vor søgen efter at forstå Dens indhold og budskab. Det er vigtigt, at vi bemærker, at Ordet - i Dets forskellige udtrykte titler - kræver forskellige ting af os:

- a) *Ordet, Som er indplantet*, skal modtages i sagtomdighed (Jak.1:21).
- b) *Det troværdige Ord* skal vi holde fast ved (Tit.1:9).
- c) *Livets Ord* skal vi fremholde (Fil.2:16).
- d) *Sandhedens Ord* skal vi dele retteligen (2.Tim.2:15).

Pauli ord til Timotheus står naturligvis i en kontekst, der stærkt understreger den fulde alvor i hans formaning til sin unge medarbejder i dette sidste brev, som Paulus skrev:

"Læg vind på at fremstille dig  
selv retskaffen for Gud, en arbejder, som ikke behøver at skamme sig, som retteligen deler Sandheds Ord".

(Vi skal tilbage til 1898 og tidligere oversættelser, for at finde en tro-værdig oversættelse; 1907 har "rettelig lærer". 1948 har "forkynder.....på rette vis"; begge er delvise fortolknings-oversættelser, selvom hensigten bag disse udtryk er rigtig nok. Men det særegne i teksten tabes, som vi skal se).

Strukturen for hele 2.Timotheusbrev er således:

A/ 1:1-7 Hilsen og erindring. Velsignelse.

B/ 1:8-18 Paulus og hans budskab forladt.  
Herren hans hjælper.  
Fygelus og Hermogenes - "vendt sig fra mig".  
Onesiforus - "Herren vise barmhjertighed".  
Paulus: herold (kerux vers 11) til hedningerne.

C/ 2:1-13 Hvad hørt af Paulus (eksklusivt) betro det videre.  
Lidelse og regeren.  
Kroning (stephanoustai; dansk "bekranset").  
Lide ondt (kakopatheo, vers 3 og 9).  
Den gode stridsmand (kalos, vers 3).

D/ 2:14-26 Stå prøve (dokimos, vers 15). Sandhedens Ord.  
Hymænus og Filetus - "afvegne fra Sandheden" - "hold dig fra".  
Deres ord vil æde om sig.  
Omvendelse til Sandheds erkendelse.

(D/ 3:1-9 Står ikke prøve (adokimos, vers 8).  
Jannes og Jambres - "modstår Sandheden" - "hold dig fra".  
Ikke fremgang ydermere.  
Aldrig kunne komme til Sandheds erkendelse.

(C/ 3:10-4:8 Efterfulgt mig (eksklusivt) i lære etc.  
Lidelse og regeren.  
Krone (stephanos, vers 8).  
Lide ondt (kakopatheo, vers 5).  
Den gode strid (kalos, vers 7).

(B/ 4:9-18 Paulus og hans budskab forladt.  
Herren hans hjælper.  
Demas - "forlod mig".  
Alexander - "Herren betale ham".  
Paulus: herold til alle hedningerne (kerugma, vers 17).

(A/ 4:19-22 Hilsen, velsignelse.

Pauli tale til Timotheus står i en sammenhæng, som påkalder sig opmærksomhed: arbejdsmanden, som stræber efter at stå prøvet for Gud og som til sin tid ikke behøver at skamme sig, idet han "retteligen deler Sandhedens ord", han sættes i kontrast til

- a) dem, der kives om ord, til ødelæggelse for tilhørerne;
- b) og dem, der fører tom og vanhellig snak og som således stedse gå videre i ugudelighed, hvorfor de afviger fra *Sandheden* og bl.a. hævder, at opstandelsen allerede er sket. Dette forventer troen hos nogle.

Vi bemærker, at det er troende, som Paulus taler om!

"Stræb efter at fremstille dig selv som prøvet for Gud, som en arbejder, der ikke behøver at skamme sig, som retteligen deler Sandhedens Ord".

Hvad menes hermed? "Stræb efter" oversætter det græske *spoudazo*, der har betydning af at gøre sit yderste for at nå et mål. Denne stræben er ikke tilfældig, men Herrens arbejdsmands konsekvente og fuldstændig målbevidste arbejde for at fremstille sig *prøvet* for Herren: *dokimos* bærer betydningen af afvejning, undersøgelse og prøvning af metal. Det er Herrens øje, der undersøger og tester os og det er Ham, Der ufejlbarligt skelner mellem "kar af guld og sølv, men også af træ og ler" (2.Tim.2:20). Hvorledes *mennesker* bedømmer Herrens arbejdsmand skal blot regnes for noget "såre lidet" (1. Kor.4:3).

Ordet oversat "fremstille" har ordret meningen "at foranledige at stå ved siden af", eller "stå hos" nogen. Vi møder ordet igen i 2.Tim.4:17: "Herren *stod hos mig*". Denne brug af ordet anerkender vi ikke som "tilfældig"! - ovenikøbet i Pauli sidste brev til sin unge efterfølger; snarere hører vi herigennem Paulus sige: "Stå hos Gud og for Hans Sandhed og Han vil stå hos dig, som Han har gjort det hos mig".

Men for at kunne fremstille sig således og for at undgå at skulle skamme sig over sit arbejde, den dag Kristus skal bedømme Sine tjeneres arbejde, så er det nødvendigt, at arbejderen "retteligen deler Sandhedens Ord". Da denne formaning ikke blot har at gøre med Herrens prøvelse af arbejdsmandens gerning og tjeneste, men ovenikøbet vedrører *Sandhedens Ord*, er det tydeligvist vitalt for os at forstå denne formaning, således at vi i videst muligt omfang når den *sande* forståelse af Skriftens budskab.

"Retteligen deler" oversætter *orthotomonta*: fra *orthos* ("rigtigt, retteligt") og *temno*: "at skære". Ser vi på LXX versionen af Jer.36:23, finder vi, at Jeremias - efter at hans profetier var blevet skrevet op i en bogrulle - sendte sin tjener til Kong Jojakim af Judah, overfor hvem tjeneren (Jehudi) læste profetierne højt:

"og det skete, hver gang Jehudi havde læst tre eller fire spalter, skar han (Jojakim, der ikke brød sig om indholdet!) dem af med pennekniven og kastede dem på ilden".

*Apo-temno* udtrykker her en *forkert* opskæring eller deling af Skriften! Men demonstrerer samtidigt, at "skære" eller "deling" er en essentiel mening bag ordet *temno*. Da *orthotomonta* kun forekommer een gang i NT, må vi søge til GT; Timotheus ville straks - opflasket med Skriften som han var, fra barns ben af - have erindret det tydelige parallel-sted i Ordsprogene, hvor *orthotomonta* forekommer i LXX versionen: <sup>1)</sup>

"Forlad dig på Herren af dit ganske hjerte,  
men forlad dig ikke fast på din forstand.  
Anerkend Ham på alle dine veje,  
og Han skal retteligen dele dine stier". (3:5,6).

Meningen og parallellen turde være særdeles tydelig: for den, der stoler på Herren, istedet for på sig selv, og som anerkender Herren på vor vandring her, hans stier vil Herren *dele retteligen: vejviserne vil komme og være til at se, således at den troende ikke går ind på de forkerte stier*, der er vildledende og leder i uføre, men han går ad de rigtige stier til målet. Ligeledes arbejdsmanden, der ikke vil behøve at skamme sig: han gør det samme med *Sandhedens Ord*, nemlig forlader sig på, at Herrens Ord indeholder vejviserne til at dele det *retteligt*. Målet er sandhed; konsekvenserne af både at dele ordet forkert eller slet ikke at dele det, er lige skæmmende.

I lyset heraf er det særdeles instruktivt at se emnet "Sandhed" i 2.Timotheusbrev i struktur, idet dette ord forekommer som følger i nedenstående seks passager:

- 1) Det eneste andet sted, hvor *orthotomonta* forekommer i det græske GT (LXX) er i Ps.119:28: "Derfor bedømmer jeg alle Dine forskrifter vedrørende alle ting at være rette", d.v.s. jeg holder for rette alle Dine (nemlig Guds modsat menneskers) forskrifter. Her ses den indre mening bag ved ordet: en bevidst opdeling eller afgrænsning mellem menneskers forskrifter - der som oftest er forkerte og uinteressante - og Guds forskrifter, der er rette vedrørende *alle* ting uden undtagelse: dette er en rettelig deling af forskrifterne for menneskets liv og handlinger.

A/ 2:15. Retteligen deler Sandhedens Ord. Resultat: arbejdsmanden, der ikke behøver at skamme sig.

B/ 2:18. Afvegne fra Sandheden. To eksempler (nutid): Hymenæus og Filetus.

C/ 2:25,26. Vedrørende Sandheds erkendelse. - Om Gud dog vil give omvendelse dertil -. Hvem? : De som modsætte sig, idet de ikke er ædru, men fangne i Djævelens snare til at gøre hans vilje.

(C/ 3:7. Vedrørende Sandheds erkendelse. - Vil aldrig komme dertil -. Hvem? : Kvindfolk<sup>1)</sup>, der er belæssede med synder og drives af mange hånde begæringer (jvf.konteksten).

(B/ 3:8. Modstår Sandheden. To eksempler (fortid): Jannes og Jambres.

( læs 2.Mos.7:11 og konteksten der: Faraos troldmænd "modstod Sandheden", d.v.s. Guds åbenbarede vilje gennem Moses, derved at de såvidt de kunne *efterlignede* de bevis-mirakler Moses gjorde).

(A/ 4:4. Vender ørerne fra Sandheden. Resultat: falske lærere ("vil ikke finde sig i den sunde lære, men for at leve efter deres egne lyster skaffe sig lærere i hobetal, efter hvad der kildrer deres øren og de vil vende øret bort fra Sandheden og vende sig til fablerne").

Korrespondancen mellem disse steder turde være åbenlys; vi vil navnlig gøre opmærksom på kontrasten mellem A/ og (A/ : arbejdsmanden, der søger at være tro-fast overfor Sandheden, modsat læreren, der søger at behage tilhørerne og således vender sig fra Sandheden til fabler. Er læseren iøvrigt klar over, at alle de steder, hvor han møder ordet "fabel" (se f.eks. også 1.Tim.1:4 og 4:7 og bemærk den alvorlige kontekst), er dette en oversættelse af det græske *mythos*, som vi selvfølgelig kender fra det danske ord "myte". Skal vi måske se årsagen til, at "man foretrækker" at oversætte *mythos* med "fabel" istedetfor "myte, at vi idag - ovenikøbet fra både teologiske professor-og prædikestole - fortælles, at Bibelen for en stor del består af "myter"? Det er jo særdeles uheldigt, hvis et medlem af en menighed først hører vægtige teologiske udsagn om de "bibelske myter" og derefter tilfældigt i Ordet opdager, hvad Gud siger om "myter" og sådanne, der propagerer disse.

Den rette deling af Skriften er af umådelig betydning, hvis Skriftens *Sandhed* er målet. Vi er da også - til vor belæring og forståelse - blevet givet et tydeligt og instruktivt eksempel på, hvad en sådan rettelig deling betyder i praksis. Lad os sammen gå i Synagogen i Nazareth på en vis Sabbatsdag og selv lytte til den største Lærer af alle. Det Gamle Testamente læstes i afsnit - hvert på ca.20 til 30 linier - i en fastsat rækkefølge indenfor den hebraiske kanons inddeling i Loven, Psalmerne og Profeterne, således at man gennem en årrække kom hele Skriften igennem. Når Kristus således "fandt" det angivne sted hos Esajas, betyder det, at Han slog op på dagens tekst:

Luk.4:16-21 "Og Han stod op for at forelæse, og man gav Ham profeten Esajas' Bog, og da Han åbnede bogen, fandt Han det sted, hvor der står skrevet:

"Herrens Ånd er over Mig, fordi Han salvede Mig, at Jeg skal gå med glædesbud til fattige. Han sendte Mig for at udråbe for fanger, at de skal få frihed, og for blinde, at de skal få deres syn, for at sætte fortrykte i frihed og udråbe et nådeår fra Herren"

Så lukkede Han bogen og gav tjeneren den tilbage og satte Sig; og alles øjne i Synagogen var spændt rettede imod Ham. Da begyndte Han med at sige dem:

"I DAG er DETTE Skriftord, som lød i jeres øren, GÅET I OPFYLDELSE".

Og alle gav de Ham deres bifald og de undrede sig over de livsagelige ord, som udgik fra Hans mund".

Hvorfor undrede tilhørerne sig og hvorfor var alles øjne *spændt* rettede mod Ham? Fordi Herren havde gjort noget ganske uventet og usædvanligt: Kristus læste kun nogle ganske få linier, hvorefter Han stoppede læsningen og lukkede bogen MIDT I EN SÆTNING!

Slår vi op i Esajas 61:1-2, finder vi stedet, hvor Herren "lukkede bogen": sætningen "og udråbe et nådeår fra Herren" fortsætter med "en hævnens dag fra vor Gud". Kristus DELER Skriften *retteligt*, fordi Han

---

1) Ordet er i *neutrum* og en diminutiv form af *gunē* som foragtelig betegnelse for "kvindagtige" af begge køn.



placerer Skriftens forskellige dele, der hvor de hører til - eller med andre ord: Han sætter rigtig adresse på Skriftens indhold.

"Et nådeår fra Herren": det hørte den tid til og var en del af Guds daværende administration, hvorfor Kristus siger: "I DAG er DETTE Skriftord.....GÆT I OPFYLDELSE". Men fortsættelsen: "en hævnens dag fra vor Gud" var *fremtidig* og opfyldtes ikke den dag og på dette tidspunkt af Guds plans udfoldelse. Gud våger over Sit Ord for at fuldkomme det og der vil sandelig komme en administration, der indeholder Hævn og Dommen, MEN det var ikke en del af Guds daværende administration. Kan læseren forestille sig, at vi kan udfinde *Sandhed*, hvis vi læser "hævnens dag" ind i "nådeåret fra Herren" eller omvendt og sålendes håbløst sammenblander, hvad Gud åbenbarer som adskilt? Nej, kun ved "retteligen at dele Sandhedens Ord" og "ved at prøve de ting, der er forskellige" undgår vi, at vi en dag må skamme os over vort arbejde for Ham, fordi vi har ignoreret, hvad Herren siger vi skal gøre, for at lære Sandhed.

En engelsk teolog fra det 17. årh. udtrykker det således:

Det vil hjælpe dig til at forstå Skriften, hvis du bemærker:

ikke kun, hvad der er talt eller skrevet,  
men af hvem,  
og til hvem,  
med hvilke ord,  
på hvilket tidspunkt,  
hvor,  
med hvilket formål,  
under hvilke omstændigheder,  
idet du overvejer, hvad går forud og hvad følger efter.

Der er et andet udtryk, som vi må undersøge omhyggeligt, nemlig det græske ord *oikonomia*, idet dette ord er vitalt forbundet med Guds hele åbenbarede formål for Hans skabning. Ordet er sammensat af *oikos* ("et hus") og *nemo* ("at uddele som en husholder"); vi genkender ordet fra vores "økonomi". *Oikonomia* forekommer i alt 9 gange som følger:

| 1948                                                                      | 1907                         |
|---------------------------------------------------------------------------|------------------------------|
| Luk.16:2: "aflæg regnskab for din <b>forvaltning</b> "                    | "husholdning"                |
| 16:3: "min Herre tager min <b>stilling</b> fra mig"                       | ....."tager husholdningen"   |
| 16:4: "afsæt fra min <b>stilling</b> "                                    | ....."sat fra husholdningen" |
| 1.Kor.9:17: "så er det en <b>husholdergerning</b> , jeg har fået betroet" | "husholdning"                |
| Ef.1:10: "frelsesplan"                                                    | "husholdning"                |
| 3:2: "husholdergerning"                                                   | "husholdningen"              |
| 3:9: "frelsesplan"                                                        | "husholdningen"              |
| Kol.1:25: "husholdergerning"                                              | "husholdning"                |
| 1.Tim.1:4: "frelsesplan"                                                  | "husholdning"                |

Ihvorvel 1907 oversættelsen er både konsekvent og teknisk korrekt, udtrykker 1948 oversættelserne en klar fornemmelse af, at ordet "husholdning" ikke længere bærer en betydning, der fuldt ud dækker *oikonomia*; ordet er vanskeligt at oversætte, fordi det indeholder betydningen af at uddele eller fremlægge et eller andet indenfor rammerne af et fastsat område: at forvalte et administrativt område eller en administration. Ordet "administration" kan tilfredsstillende indsættes de ni citerede steder, hvis vi benytter den mere ordrette 1907 oversættelse. Dette giver god mening, når vi særlig ser de steder, hvor Paulus taler om, hvad der specielt er blevet betroet ham; hvilken af Guds mange administrationer han havde fået at forvalte:

"Gør jeg dette (forkynder evangeliet) af fri vilje, så får jeg løn; men har jeg imod min vilje fået en administration betroet, hvad er da min løn?" (1.Kor.9:17).

"idet Han (Faderen) kundgjorde os Sin viljes hemmelighed, efter Sin velbehagelige beslutning, som Han havde fattet hos Sig selv, for at oprette en administration i tidernes fylde, nemlig at sammenfatte Sig alt i Kristus" (Ef.1:10).

"om I da have hørt om (ordret) den Guds Nådens administration, som blev given mig" (Ef.3:9).

"efter den Guds administration, som blev given mig" (Kol.1:25).

".....som mere fremme stridigheder en Guds administration i tro" (1.Tim.1:4).

Når vi således taler om sandhed, der hører til en særlig administration, så mener vi hermed en sådan speciel



åbenbaring af Guds vilje for mennesket indenfor et tids-eller på anden måde afgrænset forvaltningsmæssigt område (en administration eller oikonomia), samt de specielle ting, der vedrører et sådant område. Eksempelvis vandrede og befandt Israel sig under Lovens administration, medens vi idag vandrer og befinder os i en Nådens administration. I mange henseender er principperne, der underligger disse to administrationer, i modstrid med hinanden: "Gør og du skal leve" er betingelsen for velsignelse under Loven:

"Og vi skal stå  
som retfærdige for Herren vor Guds ansigt, når vi handler efter alle disse anordninger, som Han har pålagt os" (5.Mos.6:25).

"Lev og gør så" er det velsignede faktum i den nuværende Nådens administration:

".....frelste Han (Gud) os,  
ikke for de retfærdigheds gerningers skyld, som vi havde gjort, men efter Sin barmhertighed.....  
for at vi, retfærdiggjorte ved Hans nåde, skulle i håb vorde arvinger til evigt liv" (Tit.3:5-7).

".....efterdi intet kød vil blive retfærdiggjort for Ham af Lovens gerninger, thi ved Loven kommer erkendelse af synd" (Rom.3:20).

Visse ritualer (f.eks. omskærelse), regler (f.eks. Sabbaten) og ofringer blev påbudt Israel under Loven, men disse er fuldstændigt sat til side, ja ikke blot det, endda falske og usande, hvis de bringes over i den nuværende administration ("Lad derfor ingen dømme eder i henseende til .....Sabbaten etc." Kol.2:16. Se hele kap.2 samt Heb.kap.10).

Hvis vi ikke retteligen deler Sandhedens Ord, står vi i fare for at forfalske evangeliet idag og misfortolke Herrens vilje. De falske lærere, som forstyrrede nogle af de ikke-jødiske troende med ordene "dersom I ikke lade eder omskære efter Mose skik, kunne I ikke blive frelste" (Acta 15:1) kunne citere både kapitel og vers fra Skrften til støtte for deres falske lære. Omskærelse var ikke blot en Guddommelig påbudt lov, men Herren havde sagt om drenge-barnet, der ikke blev omskåret: "de skal udryddes af deres folk; de har brudt Min pagt" (1.Mos.17:14). Ikke desto mindre siger Paulus til galaterne, netop vedrørende dette spørgsmål, at disse Guddommelige påbud - *når de bringes ud af deres sande plads* (Lovens administration) og over i Nådens administration - disse påbud er "svag og fattig børnelærdom" (ordret: "svage og fattige (ptochos: "mangelfulde") elementære regler"). Den troendes undergivelse til sådanne placeres af Paulus på linie med deres fordums afgudsdyrkelse, dengang de var uomvendte hedninger (Gal.4:8-11, 5:1-3, 6:12-16).

Som vi således skal se, er det vitalt at erkende Guds forskellige administrationer, fordi Herrens formål, påbud og åbenbaringer, ligesom vor vandring, håb og evangelium, er forbundet dermed. Men dette forudsætter rigtignok, at vi dels omhyggeligt noterer, hvad Gud siger og at vi tror, at Han mener, hvad Han siger; dels at vi retteligen deler Hans ord, som gode arbejdsmænd. Dette involverer bl.a., at vi ikke går til Ordet med en forudfattet og indgiven mening vedrørende den betydning et ord besidder: kun Skriftens egen brug af et ord kan tilsige os noget relevant om et ords betydning. Således er der visse nøgle-ord, der er "farveløse" eller neutrale i sig selv og derfor som regel kræver en direkte eller indirekte kvalificering. Vi tænker navnlig her på dels ordet, der oversættes med "kirke", dels ordet "evangelium". Begge disse ord er belæssede med betydning og langt fra farveløse for den almindelige læser: "alle ved" jo, hvad der menes med "Kirken" eller "evangeliet", når de møder det i Skriften. Men ved alle også, hvorledes Skriften benytter disse ord:

1) Ordet oversat med "kirke" er ekklesia og betyder simpelthen og teknisk en forsamling eller menighed af "ud-kaldte", fra kaleo ("at kalde") og ek ("ud af, ud fra"). Vi finder, at 1907-oversættelsen konsekvent siger "menighed" eller "forsamling", hvilket er udmærket, forudsat vi ikke deri lægger andet og mere end en udkaldt forsamling af en eller anden slags; 1948- oversættelsen benytter ordene "forsamling", "menighed" og "kirke" således som oversætterne formentlig har syntes det nu bedst passede, hvorfor læseren både her og andetsteds nok bør være varsom med at bygge doktriner på de danske oversættelser, der desværre udviser en kedelig tilbøjelighed til - i langt højere grad end det er nødvendigt - at oversætte samme f.eks. græske ord med forskellige danske ord.

Ekklesia forekommer 111 gange i det Nye Testamente og benyttes vedrørende adskillige forskellige forsamlinger:

- a) en fremtidig forsamling profeteret af Herren i Matth.16:18 (vi vender tilbage hertil senere);
- b) forsamlingen i ørkenen af Israels folk, udkaldte fra alle andre nationer (Acta 7:38);
- c) "Guds menighed" eller forsamling, som forfulgtes af Paulus, dengang han stadig var en farisæer (Acta 8:13, 1.Kor.15:9);
- d) en forsamling af mennesker udkaldte af fælles årsag - læs venligst konteksten vedrørende denne forsamling (Acta 19:32-40). Da vores danske ord "menigheden" har antaget sin egen "teologiske" betydning, bør vi måske bemærke, at også 1907 ikke er fri for delvis "fortolknings-oversættelse", idet den oversætter ekklesia med "menighed", hver gang teksten efter traditionel opfattelse beskæftiger sig med "menigheden" (hvad det så end måtte være); medens ordet oversættes med "forsamling", når der - efter oversætternes mening - ikke er tale om "menigheden". Dette være sagt mindre som egentlig kritik, end for at

- sætte læseren i stand til selv at se, hvad Skriften siger;
- e) en forsamling udkaldt med "lovligt" formål af byskriveren (Acta 19:39);
  - f) forsamlingen i Synagogen af troende jøder i Acta-perioden (Jak.2:2, 5:14), jvf. at Jakob skriver til de "tolv stammer i adspredelsen". Vi vender tilbage til Jakob som Kristi tjener senere;
  - g) forsamlingen, der af Paulus kaldes "Menigheden, der er Hans Legeme" eller "Kristi Legemes kirke", jvf. Ef.1:22-23.

Det skulle således være evident, at vi ikke kan nøjes med blot at bruge ordet "kirke" eller "menighed"; vi må nødvendigvis vide - fra Skriften! - hvornår vedkommende menighed stiftedes, hvem den indeholdt og i hvilken administration, den havde sin oprindelse og hører hjemme. "Menigheden i ørkenen" var under *Loven*; "menigheden, der er Hans Legeme" er absolut under *Nåde*. Kun ved at gå til Skriften, både i den nære og fjernere kontekst, kan vi erkende og "prøve de ting, der er forskellige" og således undgå, til skade for os selv og andre, håbløst at sammenrode Skriften.

Det andet ord vi skal se på, er "evangelium", der oversætter det græske ord euaggelion: "gode nyheder, glædes-bud". Lad os bemærke følgende udtryk:

- 1) Kongedømmets evangelium (Matth.4:23, 9:35, 24:14).
- 2) Omskærelsens evangelium og Uomskærelsens evangelium (Gal.2:7). *Ikke* evangeliet til de Omskårne og til de Uomskårne, som det er oversat. Konstruktionen med genitiv gælder ligefuldt her, som ved de andre evangelier, d.v.s. vi taler ikke om evangeliet "til Kongedømmet" eller "for Kongedømmet", men om Kongedømmets evangelium, d.v.s. vedrørende Kongedømmet: det, der hører Kongedømmet til.
- 3) Guds evangelium (Rom.1:1, 1.Tess.2:2).
- 4) Hans Søns evangelium (Rom.1:9).
- 5) Mit (Pauli) evangelium (Rom.2:16, 16:25, 2.Tim.2:8).
- 6) Kristi Herligheds evangelium (2.Kor.4:4).
- 7) Guds Nådes evangelium (Acta 20:24).
- 8) Jeres frelses evangelium (Ef.1:13).
- 9) Fredens evangelium (Ef.6:15).
- 10) Den salige Guds Herligheds evangelium (1.Tim.1:11).
- 11) Et evigt evangelium (Åb.14:6).

Hertil kan vi endelig også føje:

- 12) Jesu Kristi, Guds Søns evangelium (Mark.1:1), som nærmere defineret i Mark.1:14.
- 13) Evangeliet prædiktet til al skabningen med medfølgende tegn: Mark.16:15-20.

Hermed være ikke sagt, at vi har 14 forskellige og skarpt adskilte evangelier; flere af udtrykkene dækker over forskellige aspekter af det samme glædelige budskab. Men det er heller ikke sandt, at Skriften kun fremsætter *een* slags glædes-bud, at der kun er *et* evangelium. Det er således meget upræcist at tale om at ville prædike evangeliet: vi må til både den nære og fjernere kontekst, for at se, hvad der er glædes-budskabet *idag* og eksempelvis være opmærksomme på, at glædes-budskabet til Israel *dengang* er et andet end de gode nyheder til os hedninger i dag.

Lad os som eksempler se ganske kort på nogle af hovedtrækkene i visse af de forskellige "glædes-bud":  
*Det "evige evangelium" (Åb.14:6):*

"Frygter Gud  
 og giver Ham ære, thi Hans Doms time er kommen,  
 og tilbeder Ham, Som har gjort Himmelen og jorden og havet og vandes kilder".

Ikke blot er dette "evangelium" bemærkelsesværdigt på grund af de anvendte udtryk ("frygt" og "giv ære", med begrundelsen, at Dommen er kommen), men endnu mere på grund af udeladelserne: der er intet om tro, ingen omtale af Kristus, ingen henvisning til forløsning og forsoning, intet løfte om liv, ingen reference til syndernes forladelse. Dette er sandeligt et ekstremt eksempel, men det udfordrer os til at realisere, at hvad der er "evangelium" i een tidsperiode og indenfor een administration, ikke er gældende i en anden. På det tidspunkt, hvor dette "evangelium" prædikes, vil materialisme og videnskab - såkaldet - have nået sit "højdepunkt": Gud som Skaber og al morals Ophavsmand vil være totalt tilsidesat som realitet i menneskets sind. Følgelig vil det menneske være frelst, som i *disse* - ikke så fjerne - fremtidige tider frygter Gud som Dommer og erkender Ham som Skaber. Det turde være unødvendigt at fremhæve falskheden i at prædike *dette* evangelium til *frelse* i dag.

*Evangeliet om Kongedømmet* (Matth.4:23 etc. jvf. hvad vi tidligere har skrevet):

"Og Jesus.....lærte og prædikede Kongedømmets evangelium OG helbredte ENHVER sygdom og ENHVER skrøbelighed iblandt folket".

Det er helt tydeligt, som vi tidligere har set, at den mirakuløse helbredelse af sygdom normalt *fulgte med*

dette evangelium; i kap.10, hvor De Tolv udsendes til at prædike dette evangelium, fremhæves netop dette følgeskab og indholdet angives mere detaljeret:

"Men på eders vandring skulle I prædike og sige: "Himmelens kongedømme er kommet nær"; **helbreder syge, opvækker døde, renser spedalske, uddriver onde ånder!**" (10:7,8).

Ikke blot finder vi dette uundgåelige følgeskab af bevis-mæssige mirakler, der helbreder i videste forstand inklusive *opvækkelse af døde og rensning af spedalske*, men Kongedømmets evangelium var dengang undergivet en *administrations-mæssig begrænsning*, som hørte *dette evangelium* til:

"Går ikke hen på hedningers vej og går ikke ind i samaritaners hus, men går hellere hen til de fortabte får af Israels hus" (10:5,6).

Dertil kommer ydermere, at sammenholder vi, som nævnt førhen, Matth.16:21 med vers 22 og 23, så finder vi, at Peter - en af disse Tolv - som således prædikede Kongedømmets evangelium, *ikke vidste*, at Kristus måtte dø og oprejses på tredjedagen. Her har vi et "evangelium", passende til *den dag* og det *daværende* tidspunkt og administration - autoriseret og givet af Herren -, som intet indeholder af det, der er evangelium for *i dag*. En gang i en fremtidig dag skal "DETTE Kongedømmets evangelium prædikes til hele verden til et VIDNESBYRD" (Matth.24:14) og "da skal Enden komme"; ikke prædikes til Frelse eller til Tilgivelse, men til *Vidnesbyrd*. Herren forbinder dette evangelium med Sit komme som *Konge*, der igen er forbunden med Den Store Trængsel og Ødelæggelsens vederstyggelighed som omtalt af profeten Daniel, hvilket gør det klart, at denne prædiken af dette evangelium blandt folkeslagene ikke kan være en opgave for medlemmerne af "Kristi Legemes kirke" ; vi har et helt andet evangelium at forkynde, som vi skal se senere.

I denne sammenhæng bør vi også nævne *evangeliet omtalt i Markus 16:15-20*, givet af den opstandne Frelser. Vi noterer, at begrænsningen fra Matth.10:5,6: "gå *ikke*" er ophævet og *nu* ændret til: "gå ud til al verden og prædiker evangeliet til al skabningen" - og ikke blot til Israels hus. Dette evangelium bestod i:

1) "Den, som tror OG bliver døbt, skal blive frelst", hvilket er ganske modsat evangeliet i dag, hvor den, som tror, er frelst, hvad enten han demonstrerer sin tro ved dåb eller ej.

2) " Disse tegn skal følge dem, som tror", hvilket heller ikke er tilfældet i dag. Dette evangelium og betingelserne knyttet til det opfyldtes hele vejen igennem Acta-perioden, indtil Israels tilsidesættelse i Acta 28. ("Omvend jer OG hver af jer lade sig døbe på Jesus Kristi navn TIL jeres synders forladelse" Acta 2:38). Ligeledes fulgte "disse tegn" de troende gennem hele samme periode:

"men de gik ud og prædikede alle vegne, idet Herren arbejdede med og stadfæstede ordet ved de medfølgende tegn" (Mark.16:20).

Vi skal kortfattet sætte læseren i stand til selv at efterligne de "mere retsindige" i Berøa, idet disse "tog imod Ordet med al god vilje og ransagede Skrifterne daglig, om disse ting forholdt sig således" (Acta 17:11). Løftet om *medfølgende tegn* opfyldtes tydeligvis i Acta-perioden:

- 1)....."SKAL uddrive onde ånder" : Acta 5:16, 8:7, 16:18, 19:12.
- 2)....."SKAL tale med nye tunger": Acta 2:4,11. 10:46. 19:6, 1.Kor.12:10,28,30. 13:1,8. 14:2,5,6,9,13,14, 18,22,23,26,39.
- 3)....."SKAL tage på slanger" : Acta 28:3-5; sammenlign iøvrigt Luk.10:19.
- 4)....."HVIS de drikker dødbringende gift, SKAL etc.": Skriften omtaler ikke en sådan hændelse, enten fordi den ikke fandt sted (dette tegn var *betinget*: "Hvis etc."), eller HelligÅnden, Der er den eneste "redaktør" vi anerkender, har udeladt beskrivelsen heraf, som af så meget andet, jvf.Johs.21:35.
- 5)....."SKAL lægge hænder på syge.....SKAL blive raske" : Acta 9:17, 20:10, 28:8,9. Sammenlign iøvrigt Matth.9:18, Mark.5:23, 6:5, Luk.9:40, 13:13, Heb.6:2.

I Acta 28 finder vi den store skillelinie mellem to af Guds administrationer, og vi skal senere vende detaljeret tilbage hertil; for nuværende skal vi blot antydningvist bemærke:

- A) - at i Acta 28:20, er det stadig " for Israels håbs skyld", at Paulus er lænket;
- B) - at i Acta 28:26 citerer Paulus for sidste gang i Skriften, Esajas' skæbnsvangre profeti 6:9-10: "Sig til **dette folk** etc."
- C) - at i Acta 28:28 udtaler Paulus endeligt Israels (midlertidige) tilsidesættelse: ".....denne Guds Frelse er sendt til **hedningerne**";
- D) - at i Pauli første brev skrevet efter Acta 28:28, er han lænket "for eder, I **hedninger**" (Ef.3:1).

Vedrørende de medfølgende tegn, så er disse ophørt. Læseren kan rimeligvis stille det spørgsmål, om det virkelig er den samme Paulus, Skriften taler om, når vi bemærker følgende:

Før Acta 28:28

"Og Gud gjorde usædvanlige kraftige gerninger ved Paulus' hænder, så man endog bragte tørklæder og bælte fra hans legeme til de syge og sygdommene vege fra dem og de onde ånder fore ud" (Acta 19:11,12).

".....Publius' fader lå syg af feber og blodgang. Til ham gik Paulus ind og lagde hænderne på ham og **helbredte** ham..... kom også de andre.....som havde sygdomme til ham, og **bleve helbredte**" (Acta 28:8,9).

Efter Acta 28:28

"Trofimius efterlod jeg syg i Milet"  
(2.Tim.4:20).

"Epafroditus.....min broder og medarbejder og medstrider.....han.....var såre ængstelig, fordi I havde hørt, han var bleven syg. Ja, han var også syg og døden nær; men Gud forbarmede Sig over ham, ja, ikke alene over ham, men også over mig, for at jeg ikke skulle have sorg på sorg" (Fil.2:25-27).

"Drik ikke længere bare vand, men nyd lidt vin for din mave og dine jævnlige svagheder"<sup>1)</sup>  
(1.Tim.5:23)

Ja, det er den samme Paulus, *men det er ikke den samme administration.*

Acta (Apostlenes Gerninger) er *ikke* beretningen om *vor* kirkes begyndelse, men beretningen om ISRAELS endelige afvisning af det *gentagede tilbud om Kongedømmets oprettelse*, hvis nationen omvendte sig. I samme omfang, som Israel afviser kaldet til omvendelse, trods de medfølgende tegn, åbnes døren for hedningerne, men i Acta-perioden *indpodedes* hedningerne på Israels olietræ

"for at dette kunne vække dem (Israel) til **nidkærhed** (jalousi)" (Rom.11:11, se 11:13-14).

Det var til jøden *først* og derefter til græker, at Acta-periodens evangelium prædikedes, men dette er ikke tilfældet efter Israels tilsidesættelse i Acta 28.

Vi skal senere samle trådene noget tydeligere, men beder allerede nu den tålmodige læser om at gennemlæse Acta som en faktisk og spændende beretning, og beder om, at læseren - trods det vanskelige herved - vil prøve at lægge alle forudfattede meninger tilside og se direkte, hvad Skriften siger. Lad det straks være sagt, at vi "taber" en hel del traditionel lære, ved at læse Acta nøjagtig som denne bog er skrevet, men vi kan forsikre vor kristne læser, at dette er intet imod, hvad vi vinder ved retteligen at erkende Pauli særlige evangelium til *os hedninger*, som det *åbenbares ham efter Israels tilsidesættelse*. Vi finder i hedninge-apostelens evangelium til *os* sådan ufattelig nåde over nåde i vor Herre Jesus Kristus, at vores begrænsede fatteevne ikke slår til.

Med disse foreløbige og begrænsede bemærkninger vender vi tilbage til Matthæus-evangeliet.

Vi er stadig igang med den første del af Herrens tjeneste, og har set, hvorledes Israels Konge, Davids større Søn, var iblandt dem og prædikede Himmelens kongedømmes nærhed med opfordring til Israel om at omvende sig. I forbindelse hermed *lærte* Herren om ting vedrørende Kongedømmet, samt - efter at Han var blevet afvist som Konge - fremsatte Himmelens kongedømmes mysterier (hemmeligheder) i lignelser for at disciplene skulle forstå, hvad der nu fandt sted.

Herrens prædiken og mirakler attesterede Kongedømmets nærhed; Hans lære blev givet som vejledning til dem, der ønskede at gribe lejligheden til at komme ind i Kongedømmet, og vi finder summen af Hans lære i den tale, der almindeligvis betegnes "Bjerg-prædikenen". Denne prædiken er tydeligvis specielt adresseret til Israel, jvf. f.eks. Herrens henvisninger til Faderen som "jeres Himmelske Fader", der er særegen for Bjerg-prædikenen, ligesom den lignende titel "Fader, Som er i Himmelen" ikke benyttes udenfor de tre første evangelier (Matthæus 14 gange, Markus 2 gange, Lukas 2 gange). Vi bemærker i tilknytning hertil associationerne i forbindelse med GTs brug af titlen "Himmelens Gud", der er knyttet til Israels udspredelse, overgivelse af denne verdens kongedømme til hedninge-konger og Israels genoprettelse.

Endvidere skulle de, der tales til i Bjerg-prædikenen, ikke opføre sig ligesom mange af hedning-

1) Ordet oversat med "svagheder" er *astheneia*; samme ord er benyttet om Lazarus' fatale sygdom (Johs. 11:4) og om de sygdomme, som Paulus helbredte på Malta (Acta 28:9).

erne (5:47, 6:7, 32); deres forgængere var profeterne (5:12); Jerusalem var for dem den store Konges stad (5:35); de skriftkloge var deres lærere (7:29); for tilbedelse besad de alteret (5:23). Moseloven citeres, Sanhedrin og Gehenna nævnes, ligesom også ceremonierne i Synagogen, edsafleggelse, faste, salvelse af hovedet etc. Vi skal ikke beskæftige os med at prøve at forklare, hvorledes nogen overhovedet kan sætte alt dette i realtion til *vor* kaldelse indenfor Kristi Legemes kirke, og hvorledes man kan se dette have forbindelse med kirken idag?. For os har Bjerg-prædikenen tydeligt at se adresse til Israel, når vi søger retteligen at dele Skriften; vi er tilfredse med at notere, at Bjerg-prædikenens *emne* er, hvorledes tilhørerne kunne komme ind i Kongedømmet, samt den belønning, der er knyttet dertil:

"Thi Jeg siger eder: uden eders retfærdighed overgår de skriftkloges og farisæernes, **komme** I ingenlunde ind i Himmels kongedømme" (5:20).

"Glæder og fryder eder, thi eders løn skal være stor i Himlene" (5:12).

Løn og indgang i Kongedømmet er knyttet sammen; det er ikke alle, der kommer ind:

"Ikke enhver, som siger til Mig: Herre, Herre, skal **komme** ind i Himmels kongedømme, men den, som gør Min Faders vilje, Som er i Himlene" (7:21).

"Komme ind" er måske ikke et ord, der specielt siger os noget; men det var et ord, der straks overfor israelitten betegnede en særdeles betydningsfuld lejlighed, for igennem deres egen historie vidste de, hvad det betød at "komme ind" i det land, som Gud havde lovet dem. Israel var "kommet ud" (*exerchomai*) af Ægypten og var "kommet ind" (*eiserchomai*) i Canaan.

Israels "kommen ud" af Ægypten med dets trældom var gennem den Frelse eller Forløsning, som var givet dem ved Gud ("Og Jeg vil se blodet og gå eder forbi" 2.Mos.12:13); men Israels "kommen ind" i det forjættede land var givet dem af Gud efterfølgende deres *vandring* overfor Gud. Hele nationen kom *ud* under dækket af blod, men alle af disse kom ikke *ind*, for i de fleste af dem fandt Gud ikke behag:

"Thi jeg vil ikke brødre, at I skulle være uvidende om, at vore fædre vare **alle** under Skyen og gik **alle** igennem havet.....alligevel fandt Gud ikke behag i de fleste af dem; thi de bleve slagte ned i ørkenen. Men disse ting skete som **forbilleder** for os....." (1.Kor.10:1-6).

Nye Testamente drager megen lære fra Israels eksempel og vandring: nationens kommen ud var type på frelse og forløsning: d.v.s. gennem tro at gribe fat i Guds åbenbarede middel, hvorved synderen frigøres fra syndens trældom, idet han bliver Guds.

Israels kommen ind, på den anden side, typificerer den troendes *efterfølgende* vandring i tro; han fortsætter og vokser i troen på, hvad Gud siger og søger at vandre på *Hans* stier. Læren fra Israels "kommen ud" gælder særlig dem, hvis behov er at modtage den initiale forløsning og frelse; men formaningerne baseret på Israels "kommen ind" vedrører dem, som *er* frelst. Sådanne, som er frelst, oplyses om det privilegium at søge - med Guds hjælp og styrkelse - at komme ind i den arv eller velsignelse, som er deres igennem løfte, MEN de oplyses også om den reelle mulighed for at de kan risikere *ikke* at komme ind, hvis de -som frelst- er utro-faste og vantro. Dette er hovedlæren i Hebræerbrevet, adresseret til troende og frelst hebræere: disse opfordres til at *fortsætte* i tro på Gud, således at de må "komme ind" i Hans hvile og være delagtige i Kristus:

"Thi vi ere blevne delagtige i Kristus, SÅFREMT vi fastholde vor første fortrøstning urokket indtil enden.....hvem vare da vel de, som hørte og dog voldte forbitrelse? Mon ikke alle, som gik ud (*exerchomai*) af Ægypten ved Moses? Men på hvem harmedes Han i fyrretyve år? Mon ikke på dem, som syndede, hvis døde kroppe faldt i ørkenen? Og over for hvem tilsvor Han, at de ikke skulle gå ind (*eiserchomai*) til Hans hvile, uden dem, som vare blevne genstridige? Og vi se, at de ikke kunne gå ind (*eiserchomai*) på grund af vantro" (Heb.3:14-19).

Lad os i denne forbindelse nævne, at læseren kan trøstigt forlade sig på, at alle steder i Skriften, hvor - navnlig i vores oversættelser - man kunne få det indtryk, at den troende kan *fortabes*, der viser konteksten og originalteksten, at det er en *løn* eller en *belønning*, der kan tabes, men *aldrig* selve Frelsen i Kristus. Den troende, der een gang har forladt sig på Jesus Kristus og Hans nådes-offer for os, er til al tid sikkert forvaret i Ham. Vor *efterfølgende* vandring og arbejde, derimod, vil komme på prøve, og vi kan risikere, på grund af manglende tro-fasthed, vantro eller anden årsag, hvorved vi kommer til at skamme os, at vi har bygget *forkert* på vor frelses grundvold, nemlig Kristus; vor *løn* vil vi da miste, men IKKE vor frelse:



"ENHVER se til, hvorledes han bygger derpå! thi anden grundvold kan ingen lægge end den, som er lagt, hvilken er Jesus Kristus.

Men dersom nogen på grundvolden bygger med guld, sølv, kostbare stene, træ, hø, strå, da skal ENHVERS arbejde blive åbenbaret;

THI Dagen (Kristi Dag - modsat nu, der er "Menneskets Dag")<sup>1</sup> skal gøre det klart, efterdi Den åbenbares med ild, og hvordan enhvers arbejde er, det skal ilden prøve (dokimasei; jvf. dokimos 2.Tim.2:15).

DERSOM det arbejde, som en har bygget derpå, består, DA skal han få løn;

DERSOM ens arbejde bliver opbrændt, DA skal han gå glip af den; **men selv skal han blive frelst**, dog som gennem ild" (1.Kor.3:10-15).

Når således Herren i denne Bjerg-prædiken indbød dem af Israel til at søge "at komme ind" i *deres* særlige Kaldelse - benævnt "Himmelens kongedømme"<sup>2</sup>, så antydede Han ikke dermed, at de kunne opnå *frelse og forløsning* ved deres egen stræben og gøre. Omtalen af Alteret viser, at disse formaninger blev givet til et folk, der allerede besad et middel til renselse, ligesom Herren ydermere fremhævede, at deres tilgivelse var dem tilsikret ved opfyldelsen af visse betingelser (5:23, 6:14). Israel var for Gud et *frelst* folk og ikke blot den generation, der udfrelstes af Ægypten, men også de efterfølgende generationer:

"Og hvor på jorden findes et folk som Dit folk Israel, som Gud gik hen at forløse Sig til et folk.....hvilket Du forløste fra Ægypten. Og Du satte Dit folk Israel Dig til et folk evindeligen, og Du, Herre, Du er bleven dem til en Gud" (1.Krøn.17:21-22).

Således addresserede Herren i Bjerg-prædiken et folk, der var Guds, og emnet for prædiken var, hvorledes de som Hans folk, kunne gribe lejligheden, nu hvor Kongedømmet "var nær", til at komme ind i det. Det nødvendige krav, for at de kunne "komme ind" i Himmelens kongedømme, er opsummeret i den centrale tekst:

"Værer da I fuldkomne, ligesom eders Himmelske Fader er fuldkommen" (5:48).

"Fuldkommen" (teleios) er af samme rod som ordet telos: "mål", og bærer betydningen af at nå til et mål, at komme til fylde, med speciel reference til at opnå et tilstødt mål. Vi ser "fuldkommen" sat i kontrast til at "fattes noget" (Matth.19:20-21); "de fuldkomne" (de, der tåler Ordets faste føde: "den stærkere kost") sættes i kontrast til "spædbørn" (der kun tåler mælk, d.v.s. begyndelses-grundene i Guds Ord) (Heb.5:11-14); Samme tanke udtrykkes i kontrasten mellem børn og "fuldvoksne" (teleioi) i 1.Kor.14:20:

"Vorder ikke børn i forstand.....men.....i forstand vorder derimod fuldvoksne".

Teleios er forbunden med sådanne udtryk som:

".....ikke at jeg allerede er fuldkommen; men jeg jager (stræber) derefter....." (Paulus i Fil.3:12).

".....strider for eder i sine bønner, for at I må stå fuldkomne og fuldvisse i al Guds vilje" (Kol.4:12).

".....fuldkomne og uden brøst, så I ikke stå tilbage i noget" (Jak.1:4).

Yderligere vil tre eksempler på brugen af dette ord teleios demonstrere afgørende, at det at være "fuldkommen" *ikke* vedrører frelse eller spørgsmålet om synd, men derimod den konsekvente følgen af Guds fastsatte vej - med det formål - med Hans hjælp og styrkelse - at opnå det mål, *Han* har sat for os, og vi således må blive fuldvoksne troende.

Vor Herre Jesus Kristus, Hvis synd-frihed var aboslut, siges at være blevet gjort "fuldkommen" gennem lidelse (Heb.2:10, 5:8-9) og i dette fremhæves Han som eksempel for Sit folk, om at udholde for at de også måtte regere med Ham.

Ligeledes Paulus, der absolut erkendte velsignelsen i at Gud *tilregnede* ham retfærdighed, siger: "lader da os, så mange som ere fuldkomne, have dette sindslag (nemlig som omtalt i vers 14)" (Fil.3:15). Paulus formaner i denne forbindelse til at:

"vorder mine efterlignere, brødre, og agter på dem, der vandre således, som I have os til forbillede. THI mange **vandrer**.....som Kristi kors' fjender, hvis **ende** er **fortabelse**" (Fil.3:17-19).

"Fortabelse" oversætter apoleia, hvis grundbetydning er *tab*; HVAD der tabes eller fortabes, skal vi til

1) Jfr. 1. Kor. 4:3 »Men mig er det såre lidet at bedømmes af eder eller af en menneskelig Ret«. Ordret står: »bedømmes af eder eller af Menneskets Dag« - den dag i hvilken mennesket undersøger eller »be-dømmer«, medens Gud er tavs.

Skriften for at få oplyst! Men det er ikke *frelsen*, der fortabes eller tabes (se f.eks. også 2.Tim.2:13).

Endelig ser vi dem, som Hebræer-brevet er adresseret til: deres status overfor Gud er baseret på Kristi gerning, nemlig "at være bleven een gang ofret for at bære manges synder", idet Kristus een gang for alle bortskaffede synden ved Sit offer (Heb.9:26-28); disse hebræere opmuntredes og formanedes vedrørende deres *vandring*:

"Lader os derfor (jvf.kontekst kap.5).....skride frem til fuldkommenheden" (Heb. 6:1; venligst bemærk, hvad dette bl.a. involverer vers 1-3).

Denne formaning har ikke med frelse at gøre, men med "det bedre" og "det som er efterfølgende (afhænger af, er nært forbunden med) frelse" (Heb.6:9). Således må vi ændre den danske oversættelse af vers 9, under henseende til den specielle form, der er brugt af verbet *echō*, nemlig *echomai* (se f.eks. Acta 20:15, 21:26, hvor samme form af verbet oversættes med "næste dag", d.v.s. den følgende eller efterfølgende dag, idet udtrykket "næste dag" er afhængigt af eller nært forbunden med, at der var en forudgående dag).

Formaningen til at "være fuldkommen" er tydeligvis et emne, der har relevans *efter* forløsning eller frelse, og det er kun til Guds "eget folk" - af hvilken Kaldelse de så må være - at der kan opfordres til at "gå frem til fuldkommenheden". Dette princip er gældende indenfor de forskellige Kaldelser: Bjergprædiken applicerer dette princip på dem, overfor hvem Himmelens kongedømme prædikedes; Hebræer-brevet vedrørende dem, hvis velsignelser er forbunden med Det Himmelske Jerusalem; og Fillipper-brevet vedrørende os og vort håb i de himmelske pladser, siddende i og med Kristus, højt over alt.

Herren opfordrede derfor i Bjerg-prædiken tilhørerne til at være "fuldkomne", for at de måtte modtage det håb, der sættes foran dem, nemlig at de måtte "komme ind" i Himmelens kongedømme. Denne forbindelse mellem "fuldkommenhed" og kommen ind i Kongedømmet ses også i Herrens samtale med den rige unge mand:

"Mester, hvad godt skal jeg gøre, for at jeg kan få evigt liv?

Men Han sagde til ham:.....vil du indgå i (*eiserchomai*) livet, da hold budene.....

Den unge mand siger til Ham: Det har jeg holdt alt sammen, hvad fattes mig endnu?

Jesus sagde til ham: Vil du være fuldkommen (*teleios*), da gå bort, sælg, hvad du ejer, og giv det til de fattige, så skal du have en skat i Himmelen; kom så og følg Mig!.....

Men Jesus sagde til Sine disciple: Sandelig siger Jeg eder: en rig kommer vanskeligt ind (*eiserchomai*) i Himmelens kongedømme" (Matth.19:16-26).

"Hvad fattes mig endnu?"....."Hvis du vil være fuldkommen". At fattes noget er det modsatte af at være "fuldkommen". Dette ord: "fattes" eller "mangle" (*hustereō*) er andetsteds oversat med at "lide mangel" (Luk.15:14); "stå tilbage" (1.Kor.1:7); "gå glip af" (Heb.12:15). Ordet *hustereō* implicerer at komme til kort overfor eller ej opnå et eller andet mål, medens "fuldkommen" indeholder opnåelsen af dette mål. De, der som frelst besidder et løfte om arv eller indtrædelse i en eller anden særlig velsignelse, kan muligvis risikere at gå glip af velsignelsen; Esau er et eksempel herpå:

"Ser til, at ikke nogen går glip af (*hustereō*) Guds nåde.....som Esau, der for een ret mad solgte sin førstefødselsret. Thi I vide, at han også siden, da han ønskede at arve velsignelsen, blev forkastet (thi han fandt ikke rum for omvendelse), omendskønt han begærede den med tårer" (Heb.12:15-17).

Skriftens vidnesbyrd synes at være, at frelse og forløsning er en mulighed, der altid står åben for mennesket. Men efterfølgende frelsen kan den troende som arving til et Guds løfte risikere at blive "forkastet" og ikke arve velsignelsen, hvis han - som Esau - "står tilbage" eller kommer til kort i sin vandring. Det lader til at muligheden for anger og omvendelse i så henseende er begrænset, hvorfor Hebræer-brevet da også formaner:

"Lader os derfor, da forjættelsen at indgå til (*eiserchomai*) Hans hvile endnu står os åben, vogte os, at ikke nogen af eder skulle synes at blive tilbage (*hustereō*)" (Heb.4:1)

Emnet for Bjerg-prædiken - læren vedrørende Himmelens kongedømme - kan derfor ikke appliceres på verden som sådan, idet vi noterer, at Herren andetsteds talte ord, der henvendte sig til hele verden og at vi besidder et evangelium hvorved enhver, som tror på Ham, modtager liv i Hans Navn; men disse ting er ikke Bjerg-prædikenens indhold; den har speciel adresse til Israel på et tidspunkt, hvor det kan siges, at Himmelens kongedømme er *nær*" (en tid, der iøvrigt kommer igen, når den nuværende Guds Nådes administration er kommet til sin fylde); og prædiken er baseret på, at Israel var Herrens særlige folk, som - endskønt deres tilstand erkendtes "at være ond" (7:11) - dog besad et middel til renselse, nemlig Alteret i Templet<sup>1)</sup>.

1) Alteret i Templet rensede selvfølgelig kun for synd, *fordi* ofringerne forudskyggede den eneste sande Of-ring: Herrens offer. Ligesom vi idag ser *tilbage* på og griber fast i dette Offer - således så Guds folk lige siden Adam *frem* til det samme Offer.

På denne basis proklameredes Bjerg-prædikenens budskab, at de skulle søge at være "fuldkomne", om de da måtte kunne "komme ind" i Himmels kongedømme. Betingelserne og belønning knyttet til en sådan adgang ind i Kongedømmet vedrørte personlig retfærdighed som en nødvendig del:

"uden eders retfærdig-

hed overgår de skriftkloges og farisæernes, komme I **ingenlunde** ind i Himmels kongedømme" (5:20).

De, som komme ind, kaldes "retfærdige" (13:43,49, 25:37,46). og standarden for denne retfærdighed var Loven. Herren gjorde det klart i hvilken henseende farisæernes og de skriftkloges retfærdighed skulle "overgås", igennem den stramning af Loven, *Han* lærte ved Sine gentagne: "Men Jeg siger til eder" (5:21-44) og de regler *Han* opstillede i modsætning til de skriftkloge (6:1-18).

Denne retfærdighed var essentielt et spørgsmål om *gerning* i både Lovens bogstav og ånd: de skulle "gøre budene og lære dem" (5:19 og bemærk rækkefølgen); den, som "gør Min Faders vilje" skal komme in i Himmels kongedømme (7:21). Det var personlig retfærdighed i samme forstand, som det kunne siges om Zakarias og Elisabeth, at "de vare begge retfærdige for Gud og vandrede uadadelige i alle Herrens bud og forskrifter" (Luk.1:6), ligesom Paulus kunne sige om sig selv: "i retfærdigheden **efter Loven** uadadelig" (Fil.3:6); en relativ snarere end en absolut personlig retfærdighed, jvf. 5.Mos.6:25.

Essentielt var der således ikke noget fuldstændigt nyt i Herrens lære, men Hans "tekst" var Loven og profeterne og forståelsen af påbudene deri. Lovens opfyldelse, ikke blot efter bogstaven og navnlig slet ikke således som gældende tradition havde forvansket den, men og opfyldelse af Lovens ånd: dette var prædikenen til den frelst israelit. Da Loven, som vi tidligere har set, i høj grad var *betinget*, ligesom også spørgsmålet vedrørende *løn* i Himmelen, så betød det nødvendigvis, at disse betingelser involverede princippet om løn for det gode og straf for det onde, idet dette princip altid følger appliceringen af en lov. Ansvar under lov betyder handling i overensstemmelse med lov, hvorfor Herren opsummerede det centrale indhold i al regulering af handling og adfærd i følgende ord:

"alt, hvad I ville, at menneskene skulle

gøre imod eder, det skulle I også gøre imod dem; thi dette er Loven og profeterne" (Matth.7:12)

Dette princip gjaldt endog i spørgsmålet om tilgivelse for deres overtrædelser, idet Herren siger følgende, som læseren bør notere omhyggeligt:

"Thi forlade I menneskene deres overtrædelser,  
vil eders Himmelske Fader også forlade eder;  
**Men** forlade I IKKE menneskene deres overtrædelser,  
vil eders Himmelske Fader IKKE HELLER forlade eders overtrædelser" (6:14-15).

Da Peter spurgte, hvor ofte han skulle tilgive sin broder, illustrerede Herren dette princip med lignelsen om den ubarmhjertige tjener, som overgaves til bøddelknægtene indtil hans gæld var betalt, fordi han ikke tilgav sin medtjener:

".....Hans Herre siger til ham: du onde tjener! Al gæld eftergav **Jeg dig**, fordi du bad Mig. **BURDE** ikke også **DU** forbarme dig.....**LIGESOM** Jeg har forbarmet Mig over dig -  
.....**SALEDES** skal også Min Himmelske Fader gøre mod eder, **OM I IKKE** af hjertet tilgive enhver sin broder" (18:21,35).

KONTRASTEN og forskellen mellem den administration, i hvilken Bjerg-prædikenen hører hjemme, og så den administration under hvilken Gud handler med os idag, turde være ganske øjensynlig og overbevisende demonstreret gennem dette emne: tilgivelse. De dengang *skulle* tilgive, **FOR AT** de selv måtte blive tilgivet; vi *bør* tilgive, **FORDI** vi selv *er blevet* tilgivet:

"Men vær gode mod hverandre og barmhjertige, så I tilgiver hverandre, **LIGESOM** Gud **har tilgivet** eder i Kristus" (Ef.4:32).

Også de ord, der er anvendt, er forskellige: "tilgive" i Matthæus oversætter *aphiēmi*: "at bortsende, at sætte fri" og i speciel betydning at eftergive straf, hvor den skyldige behandles, som om han var uskyldig. I Efeser-brevet er "tilgive" en oversættelse af *charizomai* (af *charis*: "nåde"): "at gøre nogen en tjeneste, at være god imod", hvorfor ordets særlige betydning er: nådeligt at eftergive synd eller gæld; at tilgive af nåde. Hele emnet: tilgivelse, er på et højere plan i den nuværende Guds administration, hvorfor et "højere" princip gør sig gældende; ikke at det derved tilkommer *os* at tilgive i mindre grad - snarere i højere grad. For dengang blev de påbudt at tilgive under straf-ansvar; medens vi opfordres til at tilgive i lyset af den tilgivelse Kristi kærlighed har udvirket for os.

Saligprisningerne er ligeledes betingede velsignelser, afhængige af modtagernes attitude og handlinger. Den første ("fattige i ånden") og den ottende ("forfulgte for retfærdigheds skyld" - og ikke af anden årsag) er udtrykt i præsens: Himmels kongedømme *er* deres (5:3,10), åbenbart for at udtrykke fremtidig vished - Kongedømmet *er* deres, fordi Det visselig *skal* blive så. Resten af salig-prisningerne er i futurum ("skulle"). Den tredje salig-prisning fastsætte den sfære eller sted, deres håb er knyttet til: "arve jorden"; i denne forbindelse bemærker vi, at også disses bøn vedrører jorden:

".....komme Dit Rige (Kongedømme);

Din vilje ske, som i Himlen, således også på jord".

Vi kan nu således appreciere strukturen, der fremhæver Bjerg-prædikenens to hoved-emner: *løn* og *adgang*:

A/ 5:3-16 Løn

B/ 5:17 Loven og Profeterne

C/ 5:19,20 Adgang ind i Kongedømmet

D/ 5:21-44 Men Jeg siger til eder

E/ 5:45-48 Den fuldkomne

(A/ 6:1-7:11 Løn

(B/ 7:12 Loven og Profeterne

(C/ 7:13-23 Adgang ind i Kongedømmet

(D/ 7:24-29 Disse Mine ord

(E/ 7:24 Den forstandige

Vi bemærker, at den forstandige (phronimō), der hørte Herrens ord og gjorde dem, han *byggede sit hus på klippe*<sup>1)</sup> (petra). Klippen, der er Hovedhjørnestenen, er *Kristus*

"thi anden grundvold kan ingen lægge.....

end Jesus Kristus" (1.Kor.3:10).

Vi ser straks den yderligere forbindelse mellem Pauli ord i Korinthier-brevet og ovenstående ord fra Bjerg-prædiken:

Den forstandige

"Byggede på Klippen.  
Skylregn, floder, vindene.

Huset faldt ikke, THI grundfæstet på  
Klippen".

Den uforstandige (mōrō)

"Byggede på sand.  
Skylregn, floder, vindene.  
**Huset** faldt.....stort fald"  
(bemærk, at *huset* falder, men der udsiges  
intet om den uforstandige eller "hus-  
ejerer").

"**Enhver** se til, hvorledes han bygger.....grund-  
vold.....Jesus Kristus.

THI Dagen skal gøre det klart.....hvordan der er  
bygget.....det skal ilden prøve.  
DERSOM.....har bygget.....består, da skal han  
få løn".

"Men dersom nogen.....

bygger med.....træ, hø, strå.....  
THI Dagen etc.....det skal ilden prøve.  
Dersom ens **arbejde** bliver opbrændt.....gå glip  
af løn; **men** SELV blive frelst, dog som igennem  
ild".

---

1) *Jævnfør* Matth.16:16-18 og Petersbekendelse: "Du er Kristus, Den levende Guds Søn", hvortil Herren svarer: "....."du er **Petros** (masculinum: en løs, bevægelig sten, jvf. Johs.1:42) og på denne klippe (petra: femininum, hvorfor det ikke henviser til Peter, men til Peters *bekendelse*) vil Jeg bygge Min ekklesia".

Det er nærliggende at se Pauli ord som en kommentar til Herrens, navnlig når vi erindrer om forekomsten af ordet "prøve": dokimasei, der netop også forekommer i nøgleordet i 2.Tim.2:15:

"Stræb efter at fremstille dig selv som prøvet (dokimos) for Gud, som en arbejder, der ikke behøver at skamme sig, som retteligen deler Sandhedens Ord".

Vi bemærker også, at vi senere i Matthæus-evangeliet møder den "tro og forstandige tjener", der opnår sin løn (24:45), modsat den "onde tjener" - og bemærk, at begge er *tjenere*. Forbindelsen mellem *tro-fasthed* overfor Herrens Ord i de forskellige Kaldelser, *forstandighed* og *prøvelse* af Herrens tjeneres gerninger, turde være tydeliggjort og er i administrationen vedrørende Himmels kongedømme knyttet til "at komme ind i Kongedømmet", modsat at være lukket ude derfra (i det såkaldte "ydre" -nemlig *udenfor* det Himmelske kongedømme - mørke, hvor der er "gråd og tænders gnidsel"; vi mener, at læseren ved omhyggeligt at studere konteksten vil se, at dette "ydre mørke" intet har med traditionel forståelse af "Himmelen og helvedet" at gøre, men derimod vedrører adgang til eller udelukkelse fra Kongedømmet).

Lignelsen om de ti "kloge jomfruer" (1907 oversætter phronimō konsekvent med "forstandig"; 1948 oversætter samme ord forskelligt i Bjerg-prædiken og her) drejer sig om "at komme ind" til Brylluppet på *det tidspunkt*, hvor Brudgommen kommer: nemlig MenneskeSønnens komme (parousia) i Herlighed og Vælde, og på hvilket tidspunkt Himmels kongedømme oprettes. Lignelsen er *fremtidig*: "DA skal Himmels kongedømme lignedes ved....."; og den lærer om at være årvågen og rede i forbindelse med Herrens pludselige komme. De forskellige afledninger af verbet erchomai inddeler lignelsen for os og fører os til den efterfølgende lignelse og den fortsatte lære der. Vi vil kort notere visse hovedpunkter:

a) De ti var alle "jomfruer"; i Skriften kan "jomfru" benyttes om begge køn og indikerer renhed og afholdenhed, hvilket er betydningsfuldt i lyset af den dybe depravation og amoralske tilstand, som vil kendetegne ende-tidens sidste fase og være en del af den anti-kristelige religion. Titlen "jomfru" antyder en særdeles tydelig adskillelse fra verden; vi kan måske jævnføre med udsagnet om Noah, der var "ustraffelig blandt sine samtidige" (1.Mos.6:9. Se p.19) og erindre Herrens ord: ".....og ligesom Noahs dage vare, således skal MenneskeSønnens tilkommelse være. Thi ligesom etc.....således etc....." (Matth.24:37-39).

Jomfruerne i Åb.14 har Faderens Navn skrevet på deres pander, i kontrast til de afguds-dyrkende tilbedere af Dyret (Åb.13:6). Henvisningen til Balaams lære (Åb.2:14) og Jezebel (Åb.2:20) peger i samme retning.

b) Lignelsen pointe er ikke deres jomfruelighed eller intentioner, men deres *manglende* vågen på den tid og konsekvenserne heraf.

c) Jomfruerne gik ud at møde Brudgommen, som er LAMMET (Åb.19), Hvis bryllup finder sted umiddelbart efter Babylons fald. Lammets hustru er Det Nye Jerusalem, der *ikke* har tilknytning til alle hellige i almindelighed, men til *overkommere* i særdeleshed; Hebræer-brevet henvender sig til disse (Heb.12:18-24, jvf. 11:6). Jomfruerne, som går til bryllupsfesten, er *ikke* Bruden og adskilles derfra, jvf. Åb.19, Ps.45.

d) De fem af jomfruerne var "forstandige"; de fem "uforstandige" (mōrō). Forstandigheden udtrykte sig som forberedelse, således at de forstandige var "rede", selvom Brudgommen "tøvede" med Sin ankomst, hvorfor alle ti jomfruer faldt i søvn. De "byggede" alle ti deres forventning på Brudgommens ankomst, men de forstandige forberedte sig på at være "rede" også selv om ankomsten skulle trække ud og tidspunktet var ukendt.

e) Således: "gik ti jomfruer ud (exerchomai) for at gå Brudgommen i møde";  
De faldt i søvn, indtil råbet kom....."gæder Ham i møde (exerchomai)";  
De uforstandige "gik bort" (aperchomai) for at købe olie;  
Brudgommen kom;  
Døren blev lukket;  
De, som var rede "gik ind" (eiserchomai) med Ham til brylluppet;  
Senere kom (erchomai) *de andre*;  
Luk op for os.

"Jeg kender jer ikke" (græsk: oida: "Jeg ved ikke af jer", jvf. første gang oida forekommer: Matth.6:8 "thi eders Fader ved, hvad I trænge til etc."; 6:32 "thi eders Himmelsk Fader ved, at I have alle disse ting nødig"). Lad os understrege, at jomfruerne, der var uforstandige, ikke kom ind til *brylluppet* og således gik glip af *den særlige velsignelse*, der på *det tidspunkt* var lønnen for at være "rede".

Endelig - idet vi senere samlet ser på lignelserne vedrørende Kongedømmets hemmeligheder - finder vi eiserchomai i Matth.22:12 i lignelsen om Kongesønnens bryllup. Kongen ser et menneske, som ikke er iført bryllupsklædning og siger til ham:

"Ven, hvorledes er du kommen herind(eiserchomai), uden at have bryllupsklædning på? Men han tav".

Hans straf er den samme, som den der bliver den onde tjener og den unyttige tjener til del, nemlig at blive kastet *udenfor* i mørket, hvilket er lig tab af plads i Kongedømmet (men bestemt ikke fortabelse af frelse!). Hvad er bryllupsklædningen, som han manglede? Det er de helliges *retfærdigheds*-handling (Åb.19:8),



nemlig klæder skabt gennem lydighed overfor Bjerg-prædikenens højere lov, jvf. Matth. 5:6, 11, 20 etc. og hvad vi tidligere påviste vedrørende den personlige retfærdighed, der giver adgang til Kongedømmet. Sammenlign hermed Herrens lignelse vedrørende manden, der havde to børn (Matth. 21:28-32); den ene sagde nej til at arbejde i vingården, men fortrød og gik derhen; den anden sagde ja, men gik ikke derhen. Farisæerne mente - korrekt - ,at den første gjorde sin Faders vilje:

”Jesus siger til dem: sandelig siger Jeg eder, at toldere og skøger gå forud for eder ind i Guds Kongedømme.

THI Johannes kom til eder på **retfærdigheds vej**, og I troede ham ikke, men toldere og skøger troede ham.....”

Gud blev ”retfærdiggjort”, når ”endog tolderne.....bleve døbt med Johannes’ dåb” (Luk. 7:29). Men farisæerne foragtede og gjorde til intet Guds råd med dem selv. ”At gøre det gode” og ”at holde Loven” (jvf. Matth. 19 og 25) er de eneste betingelser, Kristus stiller op, som vi også så i samtalen med den rige unge mand, hvor Kristus henviser til Loven, og hvor ”fuldkommenhed” nødvendiggør lydighed også overfor Lovens ånd, således som lært af Herren.